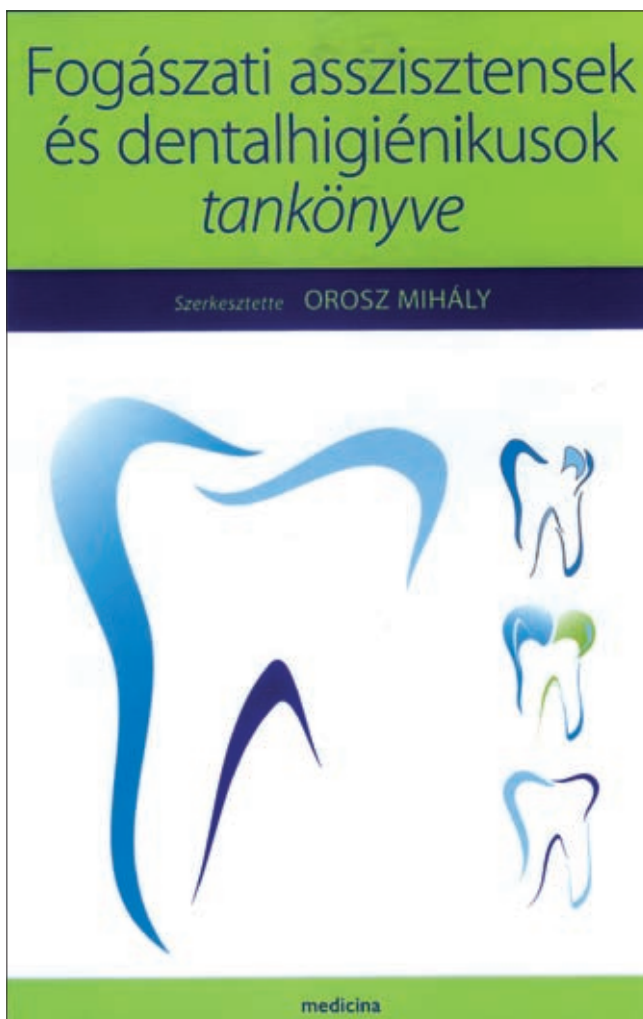

KÖNYVISMERTETÉS

OROSZ MIHÁLY:

A fogászati asszisztensek és dentalhigiénikusok tankönyve

A Medicina Könyvkiadó gondozásában megjelent *A fogászati asszisztensek és dentalhigiénikusok tankönyve* második, átdolgozott és bővített kiadása. A fogászati el-

látórendszer hatékony működése elképzelhetetlen jól összeszokott csapatmunka nélkül, mely közösség fontos tagjai a fogászati asszisztensek és a klinikai fogászati higiénikusok. A szerző előző, e témában írt munkája a mai napig a szakterület hivatalos tankönyve és az előző kiadás óta eltelt közel két évtized (1996) alatt több száz fogászati asszisztens és dentalhigiénikus számára jelentette a fogászati tanulmányaik forrását.

Ismerve a magyarországi képzés struktúráját, illetve a diploma utáni elhelyezkedési lehetőségeket – tudniillik a klinikai fogászati higiénikusok nagy része asz-

szisztensi munkát folytat –, teljesen indokolt a két terület számára közös tankönyv készítése. E sorok írója maga is hosszú éveken keresztül vett részt mind a fogászati asszisztensek, mind pedig a dentalhigiénikusok oktatásában, így van némi rálátása a képzés sajátosságaira, illetve van személyes tapasztalata az előző tankönyv használatáról. Amikor először kézbe vettem a könyvet, sokkal inkább az volt az érzésem, hogy az nem is egy régi könyv átdolgozott kiadása, hanem egy teljesen új kézikönyv, amely jól fogja szolgálni a tanulók felkészülését. Átlapozva ismét a régi könyvet meg lehet állapítani, hogy valóban igaz, hogy az új könyv az előző átdolgozott és bővített kiadása, de azt feltétlenül hozzá kell tenni, hogy ez az átdolgozás annyira jól sikerült, hogy tényleg az az olvasó érzése, mintha egy teljesen új könyvet forgatna.

A tankönyv 16 fő fejezetben foglalja össze az ismereteket, melyeket nagyszámú, jó minőségű színes és fekete-fehér ábra illusztrál, teszi könnyebben érthetővé az olvasottakat. Didaktikusan, az egyes fogászati diszciplínákat sorra véve tárgyalja a fogorvostudomány részterületeinél elengedhetetlenül fontos információkat, melyeket az adott szakterület elismert képviselői jegyeznek. Egyetemi oktatóként öröm volt lapozgatni az egyes fejezeteket, amelyek néhol az egyetemi jegyzet színvonalát is elérik mind tartalmukban, mind alaposágukban. Az egyes fogászati szakterületek bemutatásakor az egyes részterületek szerzői igyekeztek a legújabb technológiákat és anyagokat ismertetni, illetve azt a szemléletet tükrözni, amely a hivatalos egyetemi tankönyvek iránymutatásával egybecseng, ezzel is elősegítve orvos és segítője közti összhang létrejöttét. A kor követelményeinek megfelelően külön fejezet tekinti át az implantológia területét, hangsúlyt kap az infekciókontroll, amely az egyre jobban terjedő keresztfertőzések miatt különösen aktuális. Szemléletes ábrákkal – atlaszszerűen – veszi sorra a könyv az orális medicina tárgykörébe tartozó szájuégri elváltozásokat és helyet kapott nagy terjedelemben a különböző képkalkotók bemutatása, beleértve a legmodernebb diagnosztikus lehetőségeket is. Ez azért is fontos, mert az új minimum feltételeknek megfelelően a szabályok szerint az készíthet röntgen-felvételt, akinek van bővített sugárvédelmi ismeretekről diplomája, és ez sok rendelő esetében a fogászati asszisztens. A fogmegtartó kezelések bemutatásakor a legmodernebb esztétikai fogászatban alkalmazott eljárásokkal ismerkedhetünk meg, illetve képet kapunk az endodontiai kezelésekkor szükséges teendőkről. Fontos, a fogászati team minden résztvevője számára nélkülözhetetlen a rendelőben előforduló rosszulletek ismerete. A könyv igyekszik összefoglalni azokat a kórképeket, melyekkel leginkább találkozhat a fogászati asszisztens a rendelés során, és természetesen a diagnózis felállításához szükséges

információkon túl az azonnali teendőket is sorolja a fejezet.

Egy nagyon hasznos fejezete a könyvnek az asszisztensekre és dentálhigiénikusokra vonatkozó alapvető jogszabályok ismertetése, azoknak az etikai, jogi, hatósági kérdéseknek összefoglalása, amelynek ismerete a mai rendelő működéséhez elengedhetetlen.

Minden fejezet végén található egy összefoglalás, mely tömören összegzi a leglényegesebb pontokat és a tanultak visszaigazolásához ad támpontot a szintén a fejezetek végén feltett kérdések gyűjteménye. Egy tankönyvet furcsa dolog ajánlani, hiszen tudjuk, akinek éppen ez a kötelező feladata, a legszebb kivétel és a legigényesebb tartalom mellett sem fogja lelkesedésből forgatni a könyvet, viszont azt nyugodtan ki lehet jelenteni, aki lelkiismeretes diák módjára végigolvassa a leírtakat, az mélyebb tudással vághat neki rendelői feladatai elvégzésének. Ajánlani tudom a tankönyvet nemcsak a leendő fogászati asszisztens és klinikai fogászati higiénikus tanulóknak, de bízatom a már vég-

zett kollégákat is – asszisztenseket, dentálhigiénikusokat egyaránt –, akik még a régi könyvből vizsgáztak, hogy olvassák az új könyvet, sok hasznos, új információt fognak találni. Ugyan a könyv már a címében is meghatározza a célcsoportot, ettől függetlenül úgy gondolom fogorvosok számára sem haszontalan áttanulmányozni, mit is vár ma el az iskola segítőink felkészítésekor, arról nem beszélve, hogy bizton állíthatom, mi fogorvosok is fogunk újdonságokkal, megfontolandó technológiákkal találkozni az olvasás során.

(Az egyes fejezetek szerzői: Dr. Bartha Károly, †Dr. Dénes József, Dr. Dombi Csaba, Dr. Donáth Tibor, Dr. Fazekas András, Dr. Fazekas Árpád, Dr. Gábris Katalin, Dr. Gallatz Katalin, Dr. Gera István, Dr. Golopenza Pál, Dr. Orosz Mihály, Dr. Pataky Levente, Dr. Radnai Márta, Dr. Sonkodi István, Dr. Szőke Judit, Dr. Sztrilich András, Dr. Tarján Ildikó)

Dr. Hermann Péter

Új könyv jelent meg, *Gyermekfogászat, Fogszabályozás és állcsont-ortopédia* címmel, melyet a VI. Tóth Pál vándorgyűlésen mutattak be a szerkesztők és a Semmelweis Kiadó 2013. április 12–13-án. A hiánypótló mű a szakma hazai orvosegyetemi és egyetemen kívüli kiváló képviselői által készített közös munka, mely a sztomatológián belüli egységes szemlélet kialakulását előremutatón példázza.

A szerkesztők hangsúlyozzák, hogy bár két különálló diszciplínáról van szó, azok az ellátandó korosztály szempontjából egymásra utaltak. A két szakterület nemzetközi irodalma óriási, de büszkén mondhatjuk, hogy a magyar fogorvoslás, kicsinységünk ellenére, ezen a téren is lépést tartott a külfölddel. A nagy elődök által a múlt század során több könyv látott napvilágot. 1934-ben „Az orthodontia alapvonalai” címmel Rehák Rudolf és Simon Béla jelentetett meg magyar nyelvű irodalmat, melyet követett a háború után Nagy László és Rehák Rudolf „Fogszabályozás” című műve.

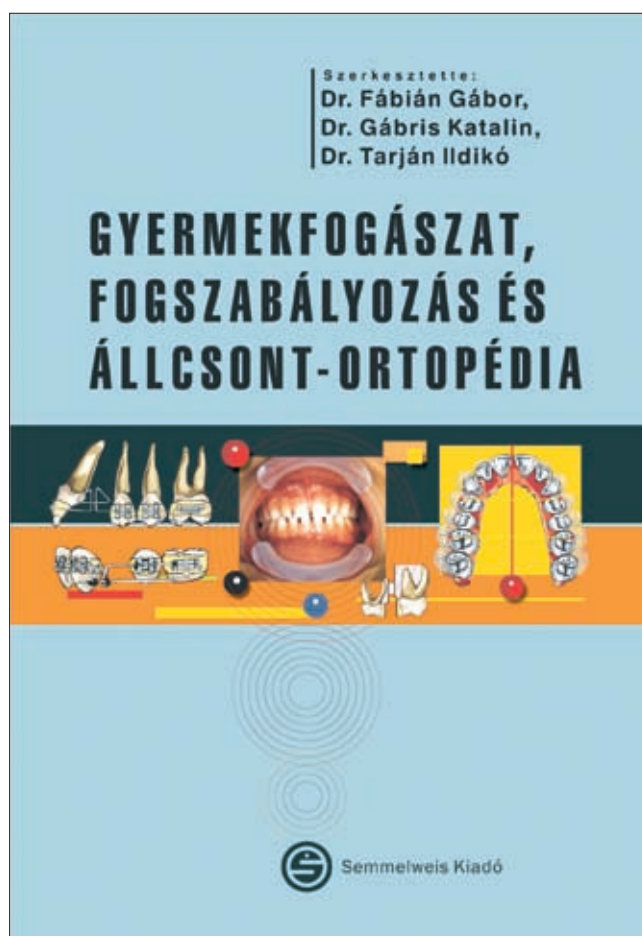
1962-ben Tóth Pál „Gyermekfogászat” c. tankönyve került kiadásra. A névsor teljessége nélkül meg kell említeni a későbbi könyvszerzők sorában Dénes Józsefet, Bánóczy Jolánt, Hidasi Gyulát, Riskó Rezsőt, Rehák Gizellát.

Az új könyv legnagyobb része új szemléletet, új szerkezetet alkalmaz új szerzők tollából, bár a szerzők a 2004-ben megjelent Gyermekfogászat Fogszabályozás című könyv néhány kisebb részét átdolgozva felhasználták.

Mindkét önálló rész 21–21 fejezetből áll.

A *Gyermekfogászat* részben a fogak fejlődésével, a fogak szövettanával és a tejfog anatómiájával foglal-

kozó fejezetek nemcsak elméleti ismeretanyagot közölnek, szorosan kapcsolódnak a későbbi gyakorlati ismer-

reketek és tennivalókat összegző fejezetekhez, például a fogak fejlődési rendellenességeivel, a prevenció lehetőségeivel, vagy a tej- és maradófogak szuvasodásának a korosztályra jellemző ellátási módozataival foglalkozó fejezetekhez. A könyv összefoglalja a gyermekfogászatban használatos restaurációs anyagok előnyeit és hátrányait, a speciális protetikai megoldásokat, a fogak elszíneződésének okait és kezelési lehetőségeit. A legújabb vizsgálatok és gyakorlati ismeretek felhasználásával útmutatást ad a tej- és maradófogak baleseti sérüléseinek korszerű, komplex ellátásához. A szájnyalvak elváltozásait, azok okait, a gyermekkorú fertőző betegségek szájtüneteit egyaránt ismerteti. Az ambuláns sebészeti fejezet is igazolja, hogy a beavatkozásoknak gyermekfogászati és fogszabályozási indikációi egyaránt lehetnek. Nagy segítséget nyújthat a gyakorló fogorvosoknak az általános betegségben szenvedő gyermekek ellátásával és a különböző gyógyszerek alkalmazásával és dózisainak ismertetésével foglalkozó fejezet is.

A könyv segíti a gyermekfogászati kezelés pszichológiai nehézségeinek megértését, de gyakorlati útmutatást is ad a nehezen kezelhető gyermekek speciális ellátási lehetőségeinek kiválasztásához. A különböző képalkotó eljárásokkal foglalkozó fejezet a gyermekfogászati és fogszabályozási felhasználhatóságot egyaránt részletezi.

A *Fogszabályozás és állcsont-ortopédia* rész a rövid történeti és fejlődéstani rész után didaktikailag jól rendszerezve halad lépésről lépésre a diagnózis és kezelési terv felállításához szükséges lépéseken keresztül, a kezeléshez szükséges biomechanikai ismereteken át a részletes terápiás lehetőségekig. A dentoalveoláris rendellenességek kezelését a tej-, vegyes- és maradófogazati korcsoportokra bontva tárgyalja. A skeletális anomáliák vertikális, transzverzális és sagittális formáinak terápiás lehetőségeit a kezelés megkezdésének időpontjától, a választható készülékek pontos hatásmechanizmusának ismertetésén keresztül a retenció

lehetőségekig megfelelő részletességgel és a gyakorlatban jól használhatóan ismerteti. Speciális ismereteket igényel a felnőttkori fogszabályozás, a károsodott parodontiumú páciensek kezelése és a preprotetikai ortodoncia, amelyekről az egyes fejezetek igen fontos, naprakész tudásanyagot közölnek. A dentoalveoláris sebészet mellett az arc-, állcsont-, szájsebészetnek is szoros kapcsolata van a fogszabályozással, melyet két fejezet is tárgyal bőséges képanyaggal illusztrálva. A fogazati rendellenességek etiológiájának ismerete elengedhetetlen a sikeres prevenció tevékenységhez, így a két fejezet jól kiegészíti egymást. A kezelés sikerességének, a megfelelő esztétikai eredmény megtartásának a retenció elengedhetetlen része, amelyet az utolsó fejezet foglal össze.

A könyv minden fejezete kérdésekkel zárul, ami segíti az önellenőrzést, a két fő rész végén pedig bőséges irodalomjegyzék található.

A könyv elsősorban a fogorvosképzést szolgálja, de alapot biztosít a szakorvos képzés részére is. A korábbi művek tudományos ismeretein túl, az új könyv tartalmazza azokat a legújabb ismereteket, melyek az elmúlt időszak rendkívül gyors fejlődését jellemzik a gyermekfogászat és a fogszabályozás terén. Az így kapható ismeretek alapján elérhető célként fogalmazódik meg a mai új generáció egészséges, harmonikus és esztétikus fogzatának kialakulása.

Fábián Gábor, Gábris Katalin és Tarján Ildikó heroikus munkáját dicséri, hogy a különböző iskolákon nevelődött szerzők munkáját egységes egésszé szerkesztették, új alapot adva a jövő fogorvos generáció szakmai fejlődésének.

Jó szívvel ajánlom a könyvet a fogorvostan-hallgatóknak, a szakvizsgákra készülőknek a két szakterület művelő fogorvosoknak, és minden, a téma iránt érdeklődő kollégának.

Dr. Herényi Gejza